

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.11.2015, sp. zn. 29 Cdo 4747/2014, ECLI:CZ:NS:2015:29.CDO.4747.2014.1

Číslo: 1/2017

Právní věta: V občanském soudním řízení jedná za společnost v likvidaci podle § 21 odst. 2 o. s. ř. , § 70 odst. 3 a § 72 obch. zák. likvidátor; to neplatí, nemá-li společnost likvidátora nebo jde-li o řízení, v němž je zastoupení společnosti likvidátorem vyloučeno (§ 32 odst. 2 o. s. ř.).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 25.11.2015

Spisová značka: 29 Cdo 4747/2014

Číslo rozhodnutí: 1

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Jednání právnických osob, Likvidace obchodní společnosti

Předpisy: § 21 odst. 2 předpisu č. 99/1963Sb.
§ 70 odst. 3 předpisu č. 513/1991Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zastavil dovolací řízení o dovolání Harvardského průmyslového holdingu, a. s. – v likvidaci proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 4. 2014, sp. zn. 7 Cmo 83/2012.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Společnost Harvardský průmyslový holding, a. s. – v likvidaci (dále jen „společnost HPH“) podala dovolání proti v záhlaví označenému usnesení Vrchního soudu v Praze. Učinila tak prostřednictvím zástupce JUDr. T. C., advokáta, se sídlem ve S. S., který své oprávnění zastupovat společnost HPH v dovolacím řízení opírá o plnou moc udělenou dne 31. 7. 2014 předsedou představenstva společnosti K. S.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

2. Podáním ze dne 6. 10. 2014 společnost HPH, zastoupená JUDr. T. Ch., advokátem, se sídlem v P., jednajícím na základě plné moci udělené dne 18. 8. 2014 likvidátorem společnosti Prof. Ing. Z. Č., DrSc. (a založené na č. l. 299 spisu), namítla, že dovolání za ni podala neoprávněná osoba na základě neplatně udělené plné moci; s podaným dovoláním nesouhlasí.

III. Připustnost dovolání

3. Podle § 21 odst. 1 písm. a) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), za právnickou osobu jedná její statutární orgán; tvoří-li statutární orgán více fyzických osob, jedná za právnickou osobu jeho předseda, popřípadě jeho člen, který tím byl pověřen.

Podle § 21 odst. 2 o. s. ř. ustanovení odstavce 1 se nepoužije, stanoví-li tento nebo zvláštní zákon, že za právnickou osobu jedná jiné osoby.

Podle § 3043 odst. 2, věty první zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“), bylo-li přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona rozhodnuto o zrušení nebo přeměně právnické osoby, postupuje se podle dosavadních právních předpisů, nerozhodne-li příslušný orgán právnické osoby do tří měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, že se uplatní postup podle tohoto zákona.

4. Z obsahu spisu se nepodává, že bylo přijato rozhodnutí podle citovaného ustanovení; proto je třeba otázku působnosti likvidátora jakožto orgánu společnosti HPH, včetně jeho oprávnění zastupovat (jednat za) společnost HPH, posoudit podle právní úpravy účinné do 31. 12. 2013.

5. Podle § 68 odst. 5, věty první zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“), byla-li společnost zrušena nebo bylo-li ohledně ní vydáno rozhodnutí o úpadku, vykonává statutární orgán svou působnost jen v takovém rozsahu, v jakém nepřešla na likvidátora nebo insolvenčního správce.

Podle § 70 odst. 3 obch. zák. jmenováním likvidátora na něj přechází v rámci § 72 působnost statutárního orgánu jednat jménem společnosti. Je-li jmenováno více likvidátorů a ze jmenování nevyplývá nic jiného, má tuto působnost každý likvidátor.

Podle § 72 obch. zák. likvidátor činí jménem společnosti jen úkony směřující k likvidaci společnosti. Při výkonu této působnosti plní závazky společnosti, uplatňuje pohledávky a přijímá plnění, zastupuje společnost před soudy a jinými orgány, uzavírá smíry a dohody o změně a zániku práv a závazků a vykonává práva společnosti. Nové smlouvy může uzavírat jen v souvislosti s ukončením nevyřízených obchodů, nebo je-li to potřebné k zachování hodnoty majetku společnosti nebo k jeho využití, nejedná-li se o pokračování v provozu podniku. Likvidátor je oprávněn jednat jménem společnosti též ve věcech zápisu do obchodního rejstříku.

6. Likvidace je zákonem upravený způsob vypořádání majetkových poměrů zrušené společnosti, jejíž obchodní jmění nepřechází na právního nástupce (universálního sukcesora) a jež má následně – po provedení likvidace – zaniknout. Je-li společnost zrušena a vstoupí-li do likvidace, přestává naplňovat účel, pro který byla založena; její činnost nadále směřuje (musí směřovat) k naplnění cílů likvidace (vypořádání majetku, vyrovnání dluhů a rozdělení likvidačního zůstatku). Likvidaci provádí k tomu určený orgán společnosti – likvidátor (srov. § 71 odst. 5 obch. zák.), na který přechází „působnost statutárního orgánu jednat jménem společnosti“ (§ 70 odst. 3 obch. zák.), resp. s účinností od 1. 1. 2014 zastupovat společnost (srov. v tomto směru § 164 o. z. a důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. [29 Cdo 880/2015](#), dostupného na webových stránkách Nejvyššího soudu).

7. Určuje-li § 70 odst. 3 obch. zák., že tato působnost na likvidátora přechází „v rámci § 72“ obch. zák., vyjadřuje tím pouze skutečnost, že jiné úkony za společnost, která je v likvidaci, činit nelze (srov. v právní teorii Pelikánová, I. Komentář k obchodnímu zákoníku /s přihlédnutím k evropskému právu/, 2. díl, § 56-104e, 3. přepracované a doplněné vydání, Praha. Aspi Publishing, 2004, s. 243 a 244, 343, 358 a 359). Nelze tudíž dovozovat, že by členům statutárního orgánu zůstávalo „zbytkové“ jednatelské oprávnění (oprávnění zastupovat společnost v likvidaci) při úkonech mimo rozsah

vymezený ustanovením § 72 obch. zák.

8. Tím není vyloučeno, aby za určitých okolností zastupovali společnost v likvidaci členové statutárního orgánu. Tak tomu bude nejen po dobu, kdy společnost nemá likvidátora (§ 68 odst. 5 in fine obch. zák.), ale zpravidla i tehdy, nebude-li likvidátor oprávněn společnost zastoupit pro konflikt zájmů. O žádný z uvedených případů však v projednávané věci nejde.

9. Ustanovení § 72 obch. zák. demonstrativně vypočítává, jaké úkony likvidátor jménem společnosti (resp. za ni) činí; mimo jiné výslovně uvádí, že zastupuje společnost před soudy a jinými orgány. Osobou, oprávněnou zastupovat společnost v likvidaci v občanském soudním řízení podle § 21 odst. 2 o. s. ř., § 70 odst. 3 a § 72 obch. zák. je tudíž zásadně (s výjimkou předvídanou ustanovením § 32 odst. 2 o. s. ř.) likvidátor společnosti. Má-li společnost likvidátora a nejde-li o řízení, v němž je zastoupení společnosti likvidátorem vyloučeno (§ 32 odst. 2 o. s. ř.), nejsou členové statutárního orgánu oprávněni za společnost podle § 21 odst. 1 písm. a) o. s. ř. jednat.

10. Lze dodat, že uvedené závěry se obdobně prosadí i v poměrech právní úpravy účinné od 1. 1. 2014 (srov. zejména § 188, § 189 odst. 2, § 193 a § 196 odst. 1 o. z., jakož i důvodovou zprávu k návrhu nového občanského zákoníku).

11. Promítnuto do poměrů projednávané věci to znamená, že plnou moc JUDr. T. C., advokátu, za společnost HPH udělila osoba, které nesvědčilo oprávnění jednat za společnost podle § 21 odst. 1 písm. a) o. s. ř.; tato plná moc tudíž nedokládá oprávnění JUDr. T. C., advokáta, podat za společnost HPH dovolání a zastupovat ji v dovolacím řízení.

12. Obecně je nedostatek průkazu oprávnění zastupovat účastníka řízení nedostatkem podmínky řízení, který lze odstranit (§ 104 odst. 2 o. s. ř. a např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 10. 1996, sp. zn. 2 Cdon 1007/96, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 5, ročník 1997, pod číslem 36). Jelikož však z podání společnosti HPH ze dne 6. 10. 2014 plyne, že společnost HPH uvedený nedostatek neodstraní, Nejvyšší soud bez dalšího dovolací řízení podle § 243b části věty před středníkem o. s. ř. za přiměřeného užití § 104 odst. 2, věty třetí, o. s. ř. zastavil.